

Kristianstads kommun
kommun@kristianstad.se

2022-06-17
1 (22)
Dnr-SI 2021:7740

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Villaskolan M i Kristianstads kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Villaskolan M avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Villaskolan M i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver etablera och utveckla ett strategiskt jämställdhetsarbete för att säkerställa att alla elever oavsett könstillhörighet ges samma förutsättningar att lära och utvecklas

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn och lärare behöver utveckla varierade metoder för regelbunden planering och utvärdering av undervisningen tillsammans med eleverna i syfte att utveckla undervisningen och elevernas lärande.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver säkerställa och följa upp att lärarnas arbete med kvalitetssäkring och likvärdighet vid bedömning och betygssättning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 16 december 2022 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområden och resultatet av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 3) användas.

Redogörelsen skickas via e-post till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– SI 2021:7740) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande: Skolinspektionen bedömer att rektorn till viss del arbetar för att analysera och följa upp kunskapsresultat och värdegrundsarbetet men att rektorn i nuläget inte följer upp hur detta kopplas till undervisningens genomförande. Det finns dock etablerade rutiner för att identifiera behov och följa upp utvecklingsåtgärder. Det framgår vidare att rektorn inte inom sitt uppdrag arbetar för att leda och styra ett strategiskt jämställdhetsarbete. Det framgår också att det finns flera forum som ger möjlighet till kollegialt lärande och för arbetet med skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag, men att rektorn initialt haft begränsade möjligheter att delta och leda dessa forum. Skolinspektionen ser ett utvecklingsbehov inom samtliga områden men bedömer att det som i första hand bör prioriteras är det strategiska jämställdhetsarbetet.

Uppföljning och analys

Granskningen visar att rektorn till viss del arbetar för att analysera och följa upp kunskapsresultat och värdegrundsarbete, men följer inte upp hur detta kopplas till undervisningens genomförande. Granskningen visar vidare att det finns etablerade rutiner för att identifiera behov och följa upp utvecklingsåtgärder. Av intervjuer med lärare, representanter för elevhälsan och rektorn framgår att skolan utifrån det systematiska kvalitetsarbetet som förs inom kommunen har en struktur och etablerad form för att följa upp arbetet med kunskapsresultat och värdegrunden. Rektorn har tagit fram kunskapsresultaten för åren 2019–2021 och där noterat mönster i kunskapsresultaten som rektorn diskuterat med förstelärare och arbetslagsledare då

rektorn är ny på sin tjänst. Lärarna uppger att de analyserat skolans kunskapsresultat utifrån ämnen, klasser, perspektivet flickor och pojkar samt olika elevgrupper kopplat till storlek och i jämförelse med andra skolor i kommunen. Elevhälsan berättar att de bjuds in vid analysarbetet av kunskapsresultaten. Rektorn uppger att skolans kunskapsresultat överlag är bra, men att mönster som identifieras är att resultaten sjunkit de senaste två åren för ämnet svenska samt att gruppen flickor överlag når bättre resultat än gruppen pojkar i flera ämnen. Det framgår också av inkommen dokumentation och av intervjuerna att skolan tidigare har identifierat att de behöver stärka eleverna med utvecklingsåtgärden "skrivandet i alla ämnen" utifrån den analys som gjordes av rådande kunskapsresultat och screeningar. Utvecklingsåtgärden identifierades av skolan och tas upp inom huvudmannens satsning för "Framgångsrik undervisning". Rektorn uppger att utvecklingsåtgärden behöver kvarstå med hänsyn till de senaste kunskapsresultaten. Även om rektorn och lärare uppger att de också identifierat mönster avseende flickors och pojkars resultat så framgår av inskickad dokumentation att inga särskilda insatser avseende detta har genomförts och att rektorn inte beslutat om något uppföljande arbete utifrån analysen då rektorn behövt prioritera andra frågor. Dock har diskrepanserna mellan flickors och pojkars kunskapsresultat uppmärksamats mellan rektorn, förstelärare och arbetslagsledare och initiala diskussioner har förts om hur skolan ska ta sig an detta. Av inskickad dokumentation framgår att tidigare analyser visat på att skolan behöver arbeta mer med elevernas delaktighet och inflytande och att detta sker som en riktad insats i samarbete med kommunens utvecklingsavdelning. Det framgår vidare av samtliga intervjuer att rektorn tillsammans med lärarna utifrån trygghet- och trivselenkäter följer upp värdegrundsarbetet på skolan. Dock framgår från både rektorn och lärare att rektorn inte har insyn i undervisningens genomförande då denne inte genomfört några lektionsobservationer. Enligt rektorn fångas värdegrundsuppdraget upp av skolans systematiska kvalitetsarbete. Rektorn berättar vidare att hen i samtal med lärarna har kännedom om deras förutsättningar och känner till att lärarna både behöver bättre förutsättningar och att de önskar ökade resurser. Rektorn uppger att det nyligen gjordes en omfördelning av lärarresurser utifrån att en särskild undervisningsgrupp etablerades på skolan, men att detta var en omfördelning av redan existerande resurser. Rektorn har inte hanterat tjänstefördelningen inför läsåret utifrån en analys av lärarnas förutsättningar eftersom rektorn då inte hade rektorsuppdrag för Villaskolan M. Rektorn uppger att halvklasser kan vara en framgångsfaktor för att möta de behov som finns, men att de i nuläget inte har möjlighet att genomföra sådana.

Ledning och organisation

Granskningen visar att rektorn till viss del leder och organiserar det pedagogiska arbetet, både utifrån eget deltagande i olika forum och utifrån delegering till förstelärarna. Granskningen visar också att lärarna ges förutsättningar till samverkan, men att rektorns möjlighet att försäkra sig om att det sker ett lärande i kollegiet som ger avtryck i undervisningen är begränsad. Av intervjuer med lärare och representanter för elevhälsan framgår att lärarna träffas varje vecka i arbetslag eller ämneslag, och att lärarna och representanter för elevhälsan samverkar vid pedagogisk rådgivning eller när elevhälsoteamet (EHT) bjuds in till övriga möten. Rektorn deltar på EHT:s möten. På nämnda forum tas olika sakfrågor upp utifrån lärarnas och EHT:s behov. Lärare och representanter för elevhälsan berättar att rektorn, utifrån veckovisa avstämningar tillsammans med förstelärare, tar upp sakfrågor på de olika forumen som de får till sig från lärarna och EHT. Dessutom har all skolpersonal deltagit i huvudmannens satsning "Framgångsrik undervisning" där det pågår ett fortsatt samverkansarbete utifrån uppsatta mål. Rektorn uppger i intervju att nämnda forum, det systematiska kvalitetsarbetet samt Framgångsrik undervisning tillsammans utgör former för kollegialt lärande. Lärarna beskriver i intervju att rektorn ger dem förutsättningar till samverkan och att de styr dagordningen efter sina behov. Lärarna uppger dock vidare att rektorn initialt inte har haft full möjlighet att delta vid alla arbetslagsmöten men att rektorns deltagande numera är mer frekvent. Lärarna beskriver också att de regelbundet följer upp kunskapsresultaten och värdegrundsarbetet med hjälp av det systematiska kvalitetsarbetet, men att de saknar ett pedagogiskt ledarskap som styr att arbetet får genomslag i undervisningen. Lärarna beskriver att de under en längre tid varit självgående och menar att den rektorsomsättning som funnits de tre senaste terminerna på skolan har påverkat den pedagogiska styrningen. Rektorn beskriver vidare att det har förts många diskussioner tillsammans med lärarna, men att det inte funnits någon systematik i utvecklingsarbetet och att rektorn saknar kännedom om lärarkollegiets samverkan ger avtryck i undervisningen då rektorn inte haft möjlighet till att genomföra lektionsobservationer.

Jämställdhetsarbete

Granskningen visar att det till viss del sker ett jämställdhetsarbete på skolan men att rektorn inte leder och styr ett strategiskt jämställdhetsarbete. Av inkommen dokumentation och av intervjuer med lärare, representanter för elevhälsan och rektorn framgår att skolan saknar ett strategiskt jämställdhetsarbete av främjande och förebyggande karaktär. Av intervju med eleverna framgår att eleverna upplever att de behandlas lika på skolan, det spelar inte någon roll om de är flickor eller pojkar.

Eleverna berättar att diskussioner förs om alla människors lika rättigheter oavsett könstillhörighet. Detta sker främst på särskilda temadagar som Internationella kvinnodagen eller på förekommen anledning. Alla elever ger exempel på att både flickor och pojkar ges utrymme i undervisningen, exempelvis i hur tal- och svarsutrymmet fördelas under lektionerna. Intervjuade lärare uppger också att det inte förekommer ett strategiskt jämställdhetsarbete på skolan, men att detta beror på att ett sådant arbete inte har identifierats som ett behov. Lärarna berättar att det råder jämställdhet hos eleverna på skolan eftersom flickor och pojkar tar lika utrymme på lektioner och raster. Lärare berättar att de arbetar aktivt för att möta eleverna som individer och att enskilda elevers beteenden i undervisningen snarare kan kopplas till individen än till könstillhörighet. Lärarna uppger vidare att rektorn inte följer upp hur könsperspektivet behandlas i undervisningen. Vid observerade lektioner ser Skolinspektionen exempel på när eleverna samarbetar i grupper om både flickor och pojkar, men även exempel på att flickor och pojkar tenderar att arbeta i grupp eller i par för sig när eleverna får valfriheten att själva placera sig i grupper eller par. Av elevintervjuer framgår att eleverna ibland själva får göra gruppindelningar eftersom de känner sig trygga med detta. I intervjun med elevhälsan uppger representanter för elevhälsan att det inte finns ett strategiskt jämställdhetsarbete på skolan, men att de också känner till att diskussion om lika rättigheter tas upp på särskilda temadagar såsom FN-dagen och Internationella kvinnodagen. Elevhälsan uppfattar att lärarna driver jämställdhetsfrågor i undervisningen inom lärarnas respektive ämnesområde som en del av arbetet med värdegrundsuppdraget. Rektorn bekräftar att det inte finns ett övergripande strategiskt arbete med jämställdhet, men uppger att hen utifrån diskussion med lärarna, har uppfattat att ett sådant behov föreligger. Rektorn kan göra jämförelser och redovisa för skillnader och likheter mellan flickors och pojkars kunskapsresultat (se område *Uppföljning och analys*), men rektorn uppger också att hen inte har kännedom om innehåll eller arbetsformer i undervisningen bedrivs utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Rektorn uppger vidare att skolan behöver en funktion som leder arbetet med jämställdhet.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver etablera och utveckla ett strategiskt jämställdhetsarbete för att säkerställa att alla elever oavsett könstillhörighet ges samma förutsättningar att lära och utvecklas

Granskningen visar att rektorn inte arbetar systematiskt för att säkerställa att alla elever, oavsett könstillhörighet, har samma förutsättningar att lära och utvecklas. Rektorn följer delvis upp utbildningen utifrån ett könsperspektiv genom analys av kunskapsresultat, men det saknas en uppföljning av undervisningens organisering, arbetsformer och innehåll utifrån ett jämställdhetsperspektiv.

Av Lgr 11 framgår att skolan ska aktivt och medvetet främja kvinnors och mäns lika rätt och möjligheter. Det sätt på vilket flickor och pojkar bemöts och bedöms i skolan, och de krav och förväntningar som ställs på dem, bidrar till att forma deras uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt. Skolan har ett ansvar för att motverka traditionella könsmonster. Den ska därför ge utrymme för eleverna att pröva och utveckla sin förmåga och sina intressen, med samma möjligheter och på lika villkor oavsett könstillhörighet¹.

Skolinspektionen rekommenderar rektorn att se till att initiera ett strategiskt jämställdhetsarbete för hur elevers förutsättningar att nå utbildningens mål påverkas utifrån kön. Rektorn behöver se till att det finns ett aktivt arbete på skolan för att främja jämställdhet och förebygga eventuella omotiverade könsskillnader. Ett strategiskt jämställdhetsarbete bör inkludera analys, utvecklingsåtgärder samt uppföljning kopplat till kunskapsresultat och värdegrundsarbetet, men kan också utvidgas till att omfatta utbildningens organisering, innehåll och arbetsformer som systematiskt och löpande följs upp på ett sådant sätt att omotiverade könsmonster kan uppmärksammas. Arbetet ska inte endast genomföras på förekommen anledning och på individnivå utan rektorn behöver ta ansvar för att det finns ett strategiskt arbete på strukturell nivå som är oberoende av vilka elever och lärare som finns för närvarande på skolan. Arbetet kan också handla om att arbeta kollegialt för att synliggöra skolpersonalens normer kopplat till kön. Rektorn behöver också försäkra sig om att varje lärare och all personal på skolan verkar för att jämställdhetsperspektivet genomsyrar skolans undervisning och arbete.

¹ Läroplan (Lgr 11) för grundskolan samt för förskoleklassen och fritidsgemmet, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande: Skolinspektionen bedömer att undervisningen på Villaskolan M är varierad och ger möjlighet till stimulans samt att undervisningen har god struktur, men att en gemensam struktur ännu inte fått genomslag hos samtlig skolpersonal. Vidare förmedlar lärarna i det dagliga mötet med eleverna och vid utvecklingssamtal sina förväntningar på eleverna. Undervisningens innehåll och arbetssätt skapar möjlighet att nå alla elever i sin kunskapsutveckling samt att eleverna ges utrymme att reflektera över sitt eget lärande. Eleverna har också till viss del möjlighet till delaktighet och inflytande i undervisningens genomförande, men skolpersonal inhämtar sällan elevernas synpunkter för utvärdering av undervisningen.

Variation, stimulans och struktur

Granskningen visar att undervisningen är varierad samt att det finns en grundläggande struktur i lektionsuppläggen. Av intervjuer med elever och lärare framgår att undervisningen som bedrivs består av olika typer av aktiviteter och uppgifter, såsom att eleverna får arbeta enskilt, i par eller i grupp. I lektionsobservationer ser Skolinspektionen exempel på arbetsformer som innefattar interaktion mellan lärare och elever och sinsemellan elever. Det förekommer också olika former av arbetsmoment i form av gemensamma genomgångar i storgrupp, arbete med stencil eller dator, visning av film samt användandet av en digital applikation. På observerade lektioner ser Skolinspektionen också ett aktivt lärarstöd som ges till eleverna för att komma igång och bibehålla sitt engagemang för lektionen genom att läraren går runt i klassrummet, gör nedslag hos eleverna och ställer frågor för att ta reda på om eleverna förstått lektionens uppgifter. Lärarna uppger vidare att variationen i undervisningen kan vara beroende av ämnet och elevernas mognad, men att lärarna tar fram olika typer av arbetsformer som eleverna kan välja bland. I intervjuer med

elever, lärare, representanter för elevhälsan och rektorn uppger samtliga goda exempel på undervisningens struktur. Detta sker i form av att undervisningens upplägg framgår på klassrummens tavla, att lektionens inledning inte är alltför lång, användandet av matriser vid nytt ämnesområde samt sammanfattande avslutningar. Av Skolinspektionens lektionsobservationer framgår nämnda exempel på lektionsstruktur i förhållande till lektionens längd, ämne och avsedda arbetsmoment. I samband med pedagogisk rådgivning har lärarna tillsammans med specialpedagoger vid EHT diskuterat och arbetat med undervisningens struktur, men av intervjuer med lärare, representanter för elevhälsan och av rektorn framgår att arbetet ännu inte fått genomslag för samtlig skolpersonal.

Motivation och individanpassning

Granskningen visar att lärarna i det dagliga mötet med eleverna och vid utvecklingssamtal har dialog med eleverna för att stärka elevernas självförtroende och motivation samt förmedlar förväntningar på eleverna. Lärare och elever berättar i intervju att lärarna med uppmuntrande ord och gott bemötande i undervisningen skapar en trygg undervisningsmiljö och motiverar eleverna att våga uttrycka sig och att försöka på nytt vid exempelvis felaktigt svar. Vid skolans utvecklingssamtal förmedlas lärarnas förväntningar på eleverna och där tas också diskussioner om anpassningar av uppgifter, vilket uppges av lärarna vara ett sätt att motivera eleverna. Vid lektionsobservationer ser Skolinspektionen exempel på positiv bekräftelse från lärare till elever, både riktat individuellt och i grupp. Lärarna uppger vidare att ge eleverna feedback och att bekräfta eleverna i deras lärande är ytterligare sätt att skapa motivation och stärka elevernas självförtroende. Rektorn uppger att hen utifrån samtal med lärarna känner till att lärarna förmedlar höga förväntningar på eleverna.

Granskningen visar också att undervisningens innehåll och arbetssätt ger utrymme för anpassningar för att nå alla elever oavsett var de befinner sig i sin kunskapsutveckling. Elever och lärare uppger i intervju att anpassningar kan ges i form av extra uppgifter eller andra läromedel av svårare grad för att nå elever som presterar väl samt att eleverna kan ta del av dessa uppgifter både enskilt och i grupp. Det sker även anpassningar för elever som har behov av att ha färre antal uppgifter. Det finns också lärare som fungerar som extra resurs i undervisningen. Representanterna för elevhälsan ger ytterligare exempel på anpassningar i form av inspelade texter, tillgång till grupprum för grupparbete eller enskilt arbete, att elever kan tilldelas ett eget schema och att läxhjälp finns att tillgå. Eleverna har också tillgång till flertalet hjälpmedel via deras arbetsdatorer. Sammantaget finns flera goda exempel på möjligheter till individanpassning för eleverna, men rektorn uppger i intervju att det kan göras mer vad gäller anpassningar utan att riktigt specificera vad som saknas.

Reflektion, utvärdering och delaktighet

Granskningen visar att eleverna har möjlighet till att reflektera över sitt eget lärande. Granskningen visar också att eleverna till viss del kan påverka undervisningens arbetssätt och redovisningsformer, men att detta är beroende av ämne och lärare. Dock visar granskningen att eleverna i låg utsträckning är med och utvärderar undervisningen. Lärare och representanter för elevhälsan ger exempel på olika modeller som används i undervisningen i syfte att skapa förutsättningar för eleverna att reflektera över sitt eget lärande. I undervisningen används samtalsmodellen EPA (enskilt, par, alla), vilket styrks av Skolinspektionens observationer, som ger eleverna möjlighet att analysera och reflektera över sina tankar och svar självständigt och i grupp. Eleverna arbetar också med självbedömning och att bedöma varandras svar och resonemang (elevbedömning). Lärarna uppger även att de i undervisningen samtalat med eleverna och utmanar dem i deras argumentation. Med hjälp av matriser ges eleverna möjlighet till reflektion och utifrån utvecklingssamtalen får eleverna reflektera över sitt lärande i ett längre perspektiv. Rektorn uppger att medvetenheten av att arbeta för att eleverna ska kunna reflektera över sitt lärande är god på skolan men att detta kan utvecklas än mer, vilket också framkommer av elev- och lärarintervjuerna där det framgår att matriser, eller annat underlag, inte används i alla ämnen som ett sätt för att låta eleverna reflektera över sin egen inläring och ge förståelse för den bedömning som görs av deras kunskaper.

Av inkommen dokumentation och av lärarintervjuer framkommer att undervisningen för vissa ämnen innefattar elevernas deltagande i planering och utvärdering, men att detta inte sker regelbundet för alla ämnen. Elevernas delaktighet i planering och utvärdering är ett identifierat utvecklingsområde för skolan. Lärare och representanter för elevhälsan uppger att skolan under förra året utvärderat undervisningen tillsammans med eleverna. Vidare uppger lärare att eleverna kan lämna in önskemål om undervisningens innehåll, men att elevernas inflytande varierar beroende av ämne. Av intervju med eleverna framgår att eleverna vid något tillfälle blivit tillfrågade om deras synpunkter på undervisningen, men att detta endast omfattat enstaka ämnen. Eleverna ger vidare exempel på att de vid vissa tillfällen får vara med att välja arbetssätt eller redovisningsformer, bland annat ger de förslag på bedömningsuppgifter som klassen sedan röstade om. Eleverna uppger också att de ofta kan kommunicera med sina mentorer om sina önskemål, men visar också förståelse för att det inte betyder att de alltid får igenom sina förslag. Rektorn och representanter för elevhälsan uppger att elevernas delaktighet i planering och utvärdering av undervisningen är ett identifierat utvecklingsområde av skolan, något som också framgår av inkommen dokumentation. Rektorn och representanter för elevhälsan uppger vidare att vissa lektioner är mer lärarstyrda och inarbetade till sin

utformning än andra lektioner vilket gör att elevernas möjlighet till inflytande varierar. Rektorn uppger också att skolan behöver arbeta mer med elevernas delaktighet i undervisningen och att det är viktigt med fler former till delaktighet för eleverna än endast klass- och elevråd.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn och lärare behöver utveckla varierade metoder för regelbunden planering och utvärdering av undervisningen tillsammans med eleverna i syfte att utveckla undervisningen och elevernas lärande.

Granskningen visar att elevernas till vissa delar har inflytande och delaktighet i undervisningens genomförande men att lärarna sällan inhämtar elevernas synpunkter för utvärdering av undervisningen.

Av Skollagens 4 kap. 9 § samt Lgr 11 framgår att barn och elever ska ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för barnens och elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Eleverna ska alltid ha möjlighet att ta initiativ till frågor som ska behandlas inom ramen för deras inflytande över utbildningen. Eleverna och deras sammanslutningars arbete med inflytandefrågor ska även i övrigt stödjas och underlättas. Vidare framgår av Lgr 11 att skolan ska svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad².

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn och lärare utvecklar arbetet med att göra eleverna delaktiga i planeringen och utvärderingen av undervisningen. En del av detta handlar om att elever får möjligheter till inflytande över undervisningen och att de görs medvetna om det inflytande de faktiskt kan utöva vid klassråd och elevråd. Skolinspektionen rekommenderar vidare att rektorn försäkrar sig om att eleverna får

² Läroplan (Lgr 11) för grundskolan samt för förskoleklassen och fritidsgemmet, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

möjlighet att utöva det inflytande läroplanen föreskriver att de har rätt till och att inflytandet gäller för alla undervisade ämnen. Detta kan ske genom att rektorn ger möjlighet till diskussioner om elevers delaktighet vid exempelvis forum för kollegialt lärande, och att rektorn arbetar för att förankra en gemensam förståelse i hela kollegiet av vad delaktighet och elevinflytande innebär.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att det finns ett samlat och medvetet arbete med att skapa trygghet och studiero på skolan.

Arbetet för trygghet

Granskningen visar att det finns ett medvetet arbete med att skapa trygghet på skolan. Av intervjuer med elever, lärare, representanter för elevhälsan och rektorn framgår att skolans trygghet- och trivselenkät ligger till grund för arbetet med trygghet på skolan. Trygghet- och trivselenkäten genomförs två gånger per år och resultatet av enkäten från elevernas svar används för att identifiera utvecklingsområden och sätta in åtgärder. Rektorn berättar i intervju att Villaskolan M upplevs av eleverna som en trygg skola, vilket framgår av resultaten från trivsel- och trygghetsenkäten och i dialog med elever och vårdnadshavare, och att skolan arbetar med strukturerade och inkluderande rastaktiviteter som åtgärder utifrån identifierade behov. Ytterligare sätt att få en bild av tryggheten på skolan är via elevrådet, i utvecklingssamtalen med elever och i samtal med vårdnadshavare. På så vis införskaffar Villaskolan M en bred överblick av tryggheten på skolan som når skolans alla personalkategorier. Av intervjuer med elever framgår att de upplever sig trygga i skolan och att de kan vända sig till en vuxen om de upplever otrygghet. Någon elev ger uttryck för att det ibland kan vara svårt att få tag på en vuxen på rasterna. Eleverna känner väl till trygghet- och

trivselenkäten och berättar att de får återkoppling på resultatet av denna. I intervjuer med lärare och representanter för elevhälsan framkommer att de utifrån trivsel- och trygghetsenkäten identifierat att rasterna och övergångar från lektioner till raster är tillfällen då elever kan uppleva otrygghet. Korridorer och matsal är platser där elever kan uppleva otrygghet. Av denna anledning har skolan arbetat med att bemanna upp med fler vuxna på rasterna i uppgift att vara raststöd och initiera rastaktiviteter. Skolgårdens fotbollsplan var också en särskild plats som upplevdes som otrygg av vissa elever vilket åtgärdades med extra bemanning av raststöd där. Representanter för elevhälsan uppger i intervju att de vid raster identifierat elever som är ensamma och att behovet av raststöd och flera närvarande vuxna är viktigt. Lärarna berättar i intervju att förhållningssättet för lärarna överlag är att skolans elever är allas elever och att en stor del av den upplevda tryggheten hos eleverna kan tillskrivas personalens arbete med att vara närvarande med eleverna. Rektorn uppger att hen delar bilden som representanterna av elevhälsan ger om att det fortsatt finns elever som på rasterna kan uppleva ensamhet och att hen tillsammans med personalen diskuterar att som åtgärd öka rastaktiviteterna än mer.

Studiero och lugn miljö

Granskningen visar att det på skolan finns ett samlat arbete för att skapa studiero och att eleverna görs delaktiga i detta arbete. Av intervju med eleverna framgår att det råder studiero på lektionerna men vissa elever ger uttryck att studieron kan skilja sig åt mellan olika lektioner. Några elever uppger att det kan bli stökigare om eleverna inte undervisas av sin ordinarie lärare eller om det är en vikarie som tjänstgör som inte känner till reglerna. Eleverna ger exempel på att lärarna agerar genom tillsägelser eller ber enstaka elever som är stökiga under lektionerna att lämna klassrummet i syfte att upprätthålla studieron. Av intervjuer från lärare och representanter för elevhälsan framgår att det råder studiero på lektionerna. Lärarna berättar att studieron etableras i klassrummet utifrån att det finns tydliga rutiner och förväntningar på elevers och lärares agerande för att skapa studiero, men också att det råder en god stämning och gemensam respekt mellan lärare och elever. Eleverna görs delaktiga i skapandet av rutiner och förväntningar. Lärarna berättar att de inkluderar eleverna i samtalet om vad studiero är och att de tillsammans med eleverna tar fram de ordningsregler som ska råda i klassrummet. Skolan har dessutom ett särskilt dokument upprättat med ordningsregler, som både elever och vårdnadshavare skriver under som en överenskommelse mellan skolan, vårdnadshavare och elever för att etablera ett gemensamt förhållningsätt till studiero och lugn miljö. Representanter för elevhälsan berättar att de i sina observationer noterat att det råder studiero och lugn miljö på lektionerna, till och med att det kan vara väl tyst. Elevhälsan har därför diskuterat på pedagogisk rådgivning med lärarna och i andra samtal med elever om vad studiero

innebär och att det också finns ett lärande i de samtal som elever för med varandra under en lektion. Representanterna för elevhälsan tillägger också att det tidigare rådde stök i korridorerna i en årskurs men att detta ändrades med åtgärd om att eleverna ska uppehålla sig på skolgården under rasterna vilket bidrog till mindre stök. I intervjun med rektorn framkommer att rektorn delar bilden av att det råder studiero på lektionerna, och att studieron kan kopplas till ledarskapet i klassrummet då lärarna talar om vad som ska ske på lektionerna och att eleverna har kännedom om vad som förväntas av dem.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att rektorn i samarbete med lärarna analyserar kunskapsresultaten utifrån olika parametrar, men att analysen inte tar sikte på att säkerställa en likvärdig bedömning och betygssättning. Det framgår vidare av granskningen att rektorn ger lärarna förutsättningar att kvalitetssäkra sina betyg och omdömen, men att rektorn inte följer upp att kvalitetssäkringen leder till att en likvärdig bedömning och betygssättning uppnås. Skolinspektionen ser ett utvecklingsbehov inom båda områdena men bedömer att det som i första hand bör prioriteras är kvalitetssäkring av omdömen och betyg.

Diskussion och analys av omdömen och betyg

Granskningen visar att rektorn till viss del analyserar kunskapsresultaten och för diskussioner med lärarna utifrån olika parametrar för att identifiera mönster eller avvikelser i kunskapsresultaten men att analysen inte tar sikte på att uppnå likvärdighet gällande bedömning och betygssättning. Rektorn uppger i intervju att det som har observerats är att flickor uppnår högre betygsresultat än pojkar för vissa ämnen och att skillnaderna mellan flickor och pojkars kunskapsresultat ökat över tid. Det framkommer inte under intervjun vad dessa skillnader beror på, men av den statistik som Skolinspektionen tagit del av framgår att Villaskolan M har 100 procent

måluppfyllelse för både flickor och pojkar i årskurs 6. Det framkommer inte heller i intervjun med rektorn att det sker någon uppföljning och analys av eventuella skillnader mellan betyg för olika ämnen och årskurser eller i jämförelse med resultaten på nationella prov i syfte att observera omotiverade skillnader. Av intervju med lärarna framgår att rektorn utifrån kunskapsresultaten för den senaste terminen observerat nämnda skillnader flickors och pojkars kunskapsresultat och att rektorn gett lärarna i uppdrag att diskutera och analysera utifrån observerat skillnader. Enligt lärarna ledde rektorn arbetet för att tillsammans med lärarna ta fram en analys för de aktuella kunskapsresultaten men uppger att rektorn inte genomfört enskilda samtal om betygen med dem i syfte att diskutera likvärdig bedömning och betygssättning. Lärarna berättar vidare att de inom lärarkollegiet sinsemellan för diskussioner och arbetar för att uppnå likvärdig bedömning. Av intervju med representanter för elevhälsan framgår att rektorn har förstärkt förstelärarnas ansvar för att föra diskussion om bedömning och betygssättning vid arbetslagens veckovisa möten. Sammantaget framkommer dock att det i nuläget inte finns en aktuell analys av skillnader mellan flickors och pojkars kunskapsresultat med fokus på att säkerställa likvärdighet i lärarnas bedömning.

Kvalitetssäkring av omdömen och betyg

Granskningen visar vidare att rektorn ger lärarna vissa förutsättningar att kvalitetssäkra sin bedömningspraktik och betygssättning, men att arbetet med detta drivs av lärarna själva. Av intervjuer med lärare och representanter för EHT framgår att lärarna använder sig av flera olika metoder för att arbeta för likvärdiga bedömningar och för att kvalitetssäkra omdömen och betyg. Lärarna möts för sambedömning utifrån sina ämnen och de använder sig vidare av bedömningsstöd och exempeltexter, jämförelser med tidigare nationella prov samt avidentifiering eller byte av elevernas prov inför rättning av nationella prov. Lärarna uppger i intervju att de inom ramen för huvudmannens kvalitetsutvecklingsarbete deltagit i forum om likvärdig bedömning med en annan låg- och mellanstadieskola inom kommunen där exempeltexter diskuterats. Vidare berättar lärarna att de under en längre tid önskat få återkoppling från mottagande högstadieskola om elevernas betyg avspeglar deras kunskaper. I intervju med lärarna och rektorn framkommer det att rektorn ger förutsättningar för diskussion och kvalitetssäkring av betyg, men att lärarna det senaste året drivit detta arbete själva då rektorn inte genomfört diskussioner om kunskapskraven med lärarna. Rektorn uppger att hen har viss kännedom om lärarnas metoder för kvalitetssäkring, men att hen inte har insyn i vilken utsträckning sambedömning sker mellan lärarna eller om detta skapar mer likvärdig bedömning. Rektorn uppger vidare att hen har kännedom om betygssättningen för ett av de två ämnen som eleverna läser på andra skolor. Rektorn berättar att det senaste läsåret har flera delar av arbetet på skolan,

inklusive arbetet med likvärdig bedömning och betygssättning, ställts om till följd av Covid-19-pandemin. Rektorn berättar också i intervju att hen har i dialog med lärarna blivit införstådd med att det finns ett behov för lärarna att diskutera betyg, nå en samsyn och stärkas i sina dialoger med vårdnadshavare och elever om betygen.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver säkerställa och följa upp att lärarnas arbete med kvalitetssäkring och likvärdighet vid bedömning och betygssättning.

Granskningen visar att rektorn inte följer upp och säkerställer att lärarna använder sig av flera olika metoder för att uppnå och få genomslag för en likvärdig bedömnings- och betygssättningspraktik.

Enligt 1 kap. 9 § skollagen ska utbildning inom skolväsendet vara likvärdig inom varje skolform och inom fritidshemmet oavsett var i landet den anordnas. Det framgår av läroplanen (Lgr 11) att lärarna utifrån kursplanernas krav allsidigt ska utvärdera varje elevs kunskapsutveckling samt muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn. Det framgår också att rektorn har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven³.

Av Skolverkets allmänna råd framgår att betyg används bland annat för att följa elevers kunskapsutveckling, för urval till fortsatta studier och i utvärderingssyfte och att det därför är viktigt att betygen upplevs som rättvisande och likvärdiga. Även omdömen används i syfte att följa elevens kunskapsutveckling och i utvärderingssyfte. De rekommendationer som ges i Skolverkets allmänna råd kan därför enligt Skolinspektionens uppfattning användas även i arbetet med omdömen. Enligt

³ Läroplan (Lgr 11) för grundskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet, 2.7 Bedömning och betygssättning och 2.8 Rektorns ansvar

Skolverkets allmänna råd har rektorn ansvar att tillsammans med lärarna följa upp betyg och nationella provbetyg inom skolenheten så att det vid behov blir möjligt att sätta in insatser som skapar förutsättningar för mer rättvisande och likvärdig betygssättning. Vid behov kan huvudmannen behöva bistå med att organisera arbetet mellan skolenheter, exempelvis om lärare saknar ämneskollegor inom skolenheten. Detta kan ske genom att skapa mötesplatser, såväl fysiska som digitala⁴.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn inleder ett arbete med att få insyn i och följa upp lärarnas bedömnings- och betygssättningspraktik. Detta kan genomföras utifrån gemensamma forum där rektorn och lärare gemensamt diskuterar kunskapskraven och kunskapsresultaten samt följer upp eventuella utfall som framkommit utifrån lärarnas sambedömning. Rektorn behöver säkerställa att olika metoder för att uppnå likvärdighet i bedömning och betygssättning används vid lärarnas sambedömning. Diskussionen kan med fördel utvidgas till att även säkerställa att lärarna har ett gemensamt bemötande för att förmedla underlag vid bedömning för elever och se till att lärarna särskilt beaktar resultat från nationella prov vid betygssättningen. Vidare behöver rektorn och få kännedom om den bedömning- och betygssättningspraktik som sker i de ämnen där Villaskolan M:s elever deltar i undervisning på andra skolor.

⁴ Skolverkets allmänna råd med kommentarer, Betyg och betygssättning (2018), sid. 42–45.

På Skolinspektionens vägnar

X Cecilia Kjellman

Beslutfattare

Signerat av: Cecilia Kjellman

X David Carvajal

Föredragande

Signerat av: David Carvajal

I handläggningen av ärendet har även utredaren Ingrid Jacobsson medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Fyra lektionsobservationer
- En gruppintervju med elever
- En gruppintervju med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med tillförordnad rektor och tjänstledig rektor
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorns lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero och eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten den 16 och den 17 mars 2022. Besöket genomfördes av utredarna David Carvajal och Ingrid Jacobsson.

Villaskolan M (årskurs 4–6) ligger i Åhus i Kristianstads kommun och utgör tillsammans med Villaskolan L (årskurs F–3) två skolenheter som finns i skolbyggnaden Villaskolan. Villaskolan M har, vid tillfället för Skolinspektionens besök, 153 elever och 11 lärare. Skolledningen består vid tillfället för granskningen av tillförordnad rektor sedan december månad 2021 då ordinarie rektor är tjänstledig från rektorsuppdraget på Villaskolan M.